

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 7Co/297/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4415211959
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 06. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Sidónia Sládečková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2018:4415211959.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sidónie Sládečkovej a členiek senátu JUDr. Eriky Madarászovej a JUDr. Lenky Halmešovej v právnej veci žalobkyne: R. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom G., U. F. XXX, zastúpená U.. Elena Szabóová, advokát, so sídlom Nové Zámky, Hlavné námestie 7, proti žalovaným: 1. V. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom O., N., Y. XXX/XX a 2. Komunálna poisťovňa, a. s., Vienna Insurance Group, so sídlom Bratislava, Štefánikova 17, IČO: 31 595 545, zastúpená JUDr. Felix Neupauer, advokát, so sídlom Bratislava, Dvořákovo nábrežie 8/A, o náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalovanej v 2.rade proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky č. k. 13C/388/2015 - 213 zo dňa 28. apríla 2017, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie m e n í tak, že žalované v 1. a 2. rade sú povinné zaplatiť žalobkyni sumu 20.000,- eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jednej zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhej žalovanej a vo zvyšku súd žalobu zamietá. Žalobkyni priznáva voči žalovaným v 1. a 2. rade nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v plnom rozsahu z prisúdenej sumy.

odôvodnenie:

1.1 Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zaviazal žalovaných v 1. a 2. rade zaplatiť žalobkyni spoločne a nerozdielne sumu 10 000 eur do 3 dní po právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhej zo žalovaných. Vo zvyšnej časti žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 1/3 voči žalovanej v 1. rade a v plnom rozsahu voči žalovanej v 2. rade. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil ust. § 11, § 13, § 15, § 16, § 415, § 427, § 428, § 511 Občianskeho zákonníka, § 5 zákona č. 381/2001 Z.z. V dôvodoch uviedol, že žalobkyňa sa domáhala zaplata sumy 33 000 eur ako náhrady nemajetkovej ujmy z titulu zásahu do jej osobnostných práv, a to voči žalovanej v 1. rade ako vinníčky dopravnej nehody jazdiacej vozidlom Renault Clio EVČ O. XXX EB, pri ktorej dňa 12.06.2013 zomrel syn žalobkyne U. X. a voči žalovanej v 2. rade ako voči poisťovni, v ktorej mala v tom čase žalovaná v 1. rade uzavreté poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou vyššie uvedeného motorového vozidla. Žalobkyňa bola na svojho jediného syna U. naviazaná a odkázaná, postihlo to jej rodinný život, ktorý tým stratil zmysel, zostala bez opory a citového zázemia. Z pripojeného spisu D. súdu Nové Zámky 4T/111/2014 súd zistil, že žalovaná v 1. rade bola rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky č.k. 4T/111/2014 z 23.01.2015 v spojení s uznesením Krajského súdu Nitra č.k. 4To/53/2015-457 z 10.09.2015 právoplatne uznaná vinnou z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona tým, že dňa 12.06.2013 nevenovala dostatočnú pozornosť riadeniu svojho motorového vozidla a zozadu narazila do motocykla, ktorý viedol syn žalobkyne U. ktorý v dôsledku toho utrpel zranenia, ktorým podľahol. U. zomrel dňa 12.06.2013 a výlučnou dedičkou po ňom sa stala žalobkyňa, jeho matka.

1.2 Súd prvej inštancie sa po vykonanom dokazovaní zaoberal najmä posudzovaním namietanej pasívnej vecnej legitímácie žalovaného v 2. rade, ktorý z uvedeného dôvodu žiadal žalobu zamietnuť. V odôvodnení poukázal podrobne najmä na rozhodnutie Ústavného súdu SR č. III. ÚS 666/2016 z 11.10.2016, v ktorom okrem iného uviedol: Odpoveď na otázku, či české (a vzhľadom na textovú totožnosť i slovenské) vnútroštátne právo upravuje náhradu nemajetkovej ujmy na základe zodpovednosti poisteného za škodu, teda nepriamo poskytuje samotný Súdny dvor (nepriamo len preto, lebo ako správne uvádza aj sťažovateľ, Súdny dvor nie je oprávnený záväzne interpretovať vnútroštátne právo) v bode 58 odôvodnenia svojho rozsudku, kde konštatuje, že české (i slovenské) vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu sa vzťahuje aj na náhradu nemajetkovej ujmy, a to s ohľadom na skutočnosť, že zodpovednosť za nemajetkovú ujmu vznikla na základe dopravnej nehody a má občianskoprávnu povahu.“ Súd prvej inštancie mal za nesporne preukázané, že došlo k zásahu do sféry nemajetkových práv žalobkyne a vzhľadom k tomu, že žalovaná v 1. rade bola uznaná vinnou zo spáchania prečinu usmrtienia syna žalobkyne je daný aj kauzálny nexus medzi porušením práva a následkom, ktorý žalobkyni vznikol. Inak povedané, žalovaná zodpovedá za nemajetkovú ujmu, ktorá žalobkyni vznikla a to podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Vo vzťahu k žalovanej v 2. rade, táto bola poisťovateľom motorového vozidla z povinného zmluvného poistenia, je teda subjektom, ktorý z povinného zmluvného poistenia vozidla žalovanej v 1. rade (s prihliadnutím na závery nálezu Ústavného súdu SR č. III. ÚS 666/2016 z 11.10.2016) zodpovedá za spôsobenú nemajetkovú ujmu žalobkyne taktiež a to podľa § 5 zákona č. 381/2001 Zb. Vychádzajúc z vyššie uvedeného súd konštatoval, že dôvodnosť žaloby čo do jej základu je vo vzťahu k obom žalovaným preukázaná.

1.3 Vo vzťahu k výške uplatnenej nemajetkovej ujmy, súd prvej inštancie uviedol, že smrť blízkej osoby je pre pozostalých a hlavne rodinu nepochybne veľmi traumatizujúca a smutná udalosť. Nepochybne smrťou syna došlo k zásahu do práva na súkromný a rodinný život žalobkyne, ktoré zahŕňa aj právo fyzickej osoby vytvoriť a udržiavať vzťahy s inými ľudskými bytosťami, najmä v citovej oblasti, aby tak fyzická osoba mohla rozvíjať a napĺňať vlastnú osobnosť. Je zrejmé, že došlo na strane žalobkyne k takej ujme, ktorá jej úplne bráni napĺňať jej citové potreby, išlo o jej jediného syna, ktorý s ňou žil v jednej domácnosti, nemal vlastnú rodinu a podľa výpovedí žalobkyne a svedkyne Y., bol medzi nimi mimoriadne blízky vzťah, teda nemajetková ujma, ktorá žalobkyňu postihla, zasiahla inú ako jej majetkovú sféru, a to sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna) sféra. Uviedol, že samotné upustenie od protiprávneho konania a ani odsúdenie žalovanej v 1. rade nie je v tomto prípade dostačujúcou satisfakciou. Jediným možným zadosťučinením, ktoré samé o sebe tiež úplne nenahradí škodu žalobkyni vzniknutú, je zadosťučinenie v peniazoch, ktoré môže aspoň čiastočne neoprávnený zásah do jej práv zmierniť. Na posúdení súdu preto zostalo iba vyhodnotenie intenzity zásahu do osobnostných práv žalobkyne, resp. okolností prípadu, najmä toho, či škoda bola spôsobená úmyselne alebo nie, rodinný vzťah žalobkyne a jej syna, či nedošlo k čiastočnému odškodneniu žalobkyne odsúdením žalovanej v 1. rade, prípadne iné.

1.4 Posudzujúc výšku nemajetkovej ujmy súd prvej inštancie poukázal na judikatúru súdov v otázke stanovenia výšky v takomto prípade. Nemajetková ujma sa nedá úplne presne vyjadriť v peniazoch, pretože ju nemožno nikdy reálne nahradiť, poukázal však na rozsudky súdov v obdobných veciach, napr. NS SR 3Cdo/228/2012 (náhrada priznaná v sume 23.000 eur pri usmrtení 2 osôb), Vrchní soud Olomouc č. 1Co/87/2004 (za usmrtenie jednej osoby priznaná náhrada 300.000,- Kč), Vrchní soud Praha č. 1Co/146/2010 (500.000,- Kč za usmrtenie 2 osôb), Vrchní soud Praha č. 1Co/161/2012 (300.000,- Kč za usmrtenie 1 osoby), KS Banská Bystrica č. 14 Co 339/2011 z 20.11.2012 (8.600 eur za smrť syna), NS SR 1Cdo 10/2013 z 27.01.2016 (2x 8.300 eur za smrť syna pri dopravnej nehode (rodičom), NS SR 1Cdo 77/2009 z 27.10.2010 (3x 6.638,78 eur za smrť syna/brata) na základe ublíženia na zdraví z nedbanlivosti pri dopravnej nehode. Hodnotiac všetky vyššie uvedené skutočnosti súd prvej inštancie dospel k výške nemajetkovej ujmy u žalobkyne v sume 10.000 eur, ktorú sumu považuje za primeranú všetkým okolnostiam, ktoré na tento prípad z pohľadu vyššie uvedených záverov mali vplyv. Uvedené odškodnenie podľa súdu zodpovedá tomu, že žalovaná dopravnú nehodu, a tým aj smrť syna žalobkyne, spôsobila z nedbanlivosti, bola za to právoplatne odsúdená, čo je tiež určitou formou satisfakcie v smere k žalobkyni. Konštatoval, že síce išlo o usmrtenie syna, ku ktorému mala žalobkyňa blízky vzťah, avšak z pohľadu veku žalobkyne v porovnaní napríklad s postihnutím mladšej matky smrťou jej syna, t. j. s ohľadom na prípadnú dĺžku obdobia jej postihnutia, ide o zásah nižšej intenzity, preto sa súd priklonil k štandardnej výške odškodnenia. Na záver uviedol, že pokiaľ ide o zdravotné problémy, o ktorých žalobkyňa tvrdila, že nimi po nehode trpela, nebolo nijako preukázané, že by mali nejaký súvis so smrťou jej syna a to ani nepriamo. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a

žalobkyni, ktorá bola v konaní úspešná približne v pomere 1/3 (zo žalovanej sumy 33.000 eur jej bolo priznaných 10.000 eur), priznal súd vo vzťahu k žalovanej v 1. rade nárok na náhradu trov konania v tomto pomere (1/3), pričom vo vzťahu k žalovanému v 2. rade súd žalobkyni priznal právo na plnú náhradu trov konania, keďže výška priznanej nemajetkovej ujmy závisela od úvahy súdu. Súd bol toho názoru, že pokiaľ žalovaný v 2. rade a priori svoju pasívnu vecnú legitímáciu namietal (hoci bola daná), je namieste, aby ako subjekt, ktorý bol v konaní plne neúspešný a ktorého obrana neobstála, žalobkyni nahradil trovy konania v plnom rozsahu.

2. Rozsudok súdu prvej inštancie napadla v zákonnej lehote odvolaním žalobkyňa a to vo výroku II. - zamietnutia žaloby v časti prevyšujúcej sumu 10.000 eur, ktorú sumu považuje za neprimeranú. Žalobkyňa namietala závery súdu o výške nemajetkovej ujmy poukazujúc na to, že nie je možné vychádzať len z matematického výpočtu rokov, po ktoré tento zásah trvá, bez zohľadnenia ostatných okolností na jej strane. Zdôraznila, že nebohý U. bol jej jediným dieťaťom, žil s ňou v spoločnej domácnosti a žalobkyňa žila len so synom, t.j. bez ďalších osôb, bez partnera, bez inej blízkej osoby. Tým, že syn U. bol jej jediným dieťaťom, nemôže nájsť žalobkyňa útechu a oporu ani v ďalších deťoch. Poukázala na aj fakt, že po smrti syna zostala úplne sama, na „staré kolená“ je odkázaná na pomoc ľudí mimo okruh jej blízkych. Namietala, že v rozhodnutí súdu o výške odškodnenia nie je zohľadnený ani fakt, a to ani z judikatúry, o ktorú súd svoje rozhodnutie opiera, že ide o smrť jediného dieťaťa, a zároveň o smrť jedného z celkovo dvoch členov domácností žalobkyne. Nie je preto možné ani porovnávať bez poznania ďalších okolností rozhodovaných vecí, s inými súdnymi rozhodnutiami. Súčasne poukázala na rozhodnutia súdov, okrem iných na rozhodnutie Krajského súdu Trnava sp.zn. 24Co/479/2012 - priznaná nemajetková ujma vo výške 25.000 eur za smrť syna pri dopravnej nehode, Krajského súdu Prešov sp.zn. 20 Co/183/2014 - priznaná ujma vo výške po 15.000 eur pre každého z rodičov. V závere navrhla zmeniť napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v jeho zamietajúcej časti a uložiť žalovaným v 1. a 2. rade spoločnú a nerozdielnu povinnosť zaplatiť žalobkyni ešte sumu 23.000 eur. Žiadala priznať proti žalovaným právo na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

3. Žalovaná v 2.rade napadla odvolaním rozsudok vo vyhovujúcom výroku výroku I. a v súvisiacom výroku III. a žiadala zmeniť napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie tak, že odvolací súd žalobu voči žalovanej v 2.rade aj v tejto časti zamietne. V dôvodoch svojho odvolania uviedla, že rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, a to ako v otázke pasívnej legitímácie žalovaného v 2.rade, tak aj v otázke možného a dovoleného súdneho „dotvárania“ práva extenzívnym výkladom vnútroštátnych zákonných ustanovení. Uviedla, že nie je sporné, že pôvodcom neoprávneného zásahu do osobnostného práva žalobkyne bola žalovaná v 1. rade ako fyzická osoba - pôvodca, subjekt zásahu. Žalobkyni tak vznikol nárok výlučne voči žalovanej v 1. rade. Namietala, že súd prvej inštancie jej „zodpovednosť“ odvodzuje s poukazom na § 5 Zákona o povinnom zmluvnom poistení, bez akéhokoľvek bližšieho uvedenia, z ktorého konkrétneho ustanovenia tohto paragrafu vyplýva „zodpovednosť“ poisťovne za nemajetkovú ujmu, preto je rozsudok v tejto časti zmätočný. Súd prvej inštancie k otázke pasívnej legitímácie žalovanej v 2. rade v podstatnej časti len cituje uznesenie Ústavného súdu SR III. ÚS 666/2016, bez uvedenia svojich úvah a ich konfrontácie s argumentáciou žalovaného v 2. rade, pričom sám Ústavný súd SR v predmetom uznesení, ktorým bez meritóného prejednanja veci odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa v obdobnej právnej veci a konštatoval, že prináleží výlučne NS SR zjednocovať rozhodovaciu činnosť všeobecných súdov. Je toho názoru, že v zmysle súčasne platnej a účinnej úpravy rozsahu krytia zákonom o povinnom zmluvnom poistení, bez jeho akejkoľvek relevantnej novelizácie v rozhodnej časti od roku 2001, pri opakovanom konštatovaní NS SR o nemožnosti zahŕňať pod pojem škody na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a) Zákona o PZP aj nemajetkovú ujmu podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, preto poisťovňa ako žalovaná v 2. rade nie je v takýchto konaniach pasívne vecne legitimovaná. V ďalšej argumentácii žalovaná v 2. rade uviedla že v prípade, ak by sa pripustilo, že pod pojem škody na zdraví podľa Zákona o povinnom zmluvnom poistení by bolo možné subsumovať aj nemajetkovú ujmu pozostalých, bolo by nevyhnutné dôsledne sa zaoberať protiprávnosťou konania, vznikom škody v dôsledku protiprávneho konania a príčinnou súvislosťou medzi nimi, v kontexte zákona o PZP vo vzťahu k žalovanej v 2. rade, a to s poukazom na § 5 ods. 1 písm. h). Vzhľadom na skutočnosť, že poisťovnou udalosťou je dopravná nehoda a zásah do osobnostných práv žalobkyne nastal až sprostredkované v dôsledku ich reakcie na následky tejto dopravnej nehody, neexistuje vo vzťahu k žalobkyňou uplatňovanej nemajetkovej ujme priama príčinná súvislosť s poisťovnou udalosťou ako takou v zmysle Zákona o PZP. S poukazom na uvedené je toho názoru, že rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci v otázke pasívnej vecnej legitímácie žalovanej v 2.rade, ako aj v neriešení otázky absencie priamej príčinnej súvislosti medzi zásahom do práv žalobkyne a poisťovnou udalosťou

ako takou v zmysle Zákona č. 381/2001 Z.z o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

4. Odvolanie voči rozsudku podala v zákonnej lehote i žalovaná v 1.rade a to v časti výroku I. rozsudku týkajúcej sa povinnosti zaplatenia sumy 10 000 eur spoločne a nerozdielne so žalovanou v 2. rade a v časti priznania náhrady trov žalobkyni. Uviedla, že sa cíti nevinná, preto nepovažuje za správne, aby zaplatila žalobkyni súdom priznanú sumu a rovnako tak trovy konania. Predmetnú čiastku, ako aj trovy konania by mal zaplatiť iba žalovaná v 2. rade.

5.1 Žalobkyňa k odvolaniu žalovanej v 2. rade vo svojom vyjadrení uviedla, že sa plne stotožňuje s posúdením pasívnej vecnej legitímácie žalovanej v 2.rade ako ju posúdil súd prvej inštancie. Poukázala na rozhodnutia Ústavného súdu SR : III. ÚS 666/2016, sp.zn. II. ÚS 341/2007, sp.zn.: IV. ÚS 95/2010 o záväznosti výkladu komunitárneho práva Súdnym dvorom. S odvolaním sa na uvedenú judikatúru považovala odvolacie námietky žalovanej za neopodstatnené, aj s prihliadnutím na to, že porovnateľná otázka, a to aj vo vzťahu k žalovanej poisťovni, bola mnohonásobne vyriešená v rozhodovacej praxi Ústavného súdu, a to aj v sťažnostných konaniach iniciovaných samotnou žalovanou poisťovňou. K výhrade žalovanej v 2. rade o rozpore rozhodnutia s judikatúrou Najvyššieho súdu SR dodala, že nie je ojedinelý prípad, že aj právne názory Najvyššieho súdu SR sú korigované zmenou rozhodovacej praxe. Navrhla odvolaciemu súdu, aby rozsudok súdu prvej inštancie vo vyhovujúcom výroku, ktorý napadla odvolaním žalovaná v 2.rade potvrdil ako vecne správny.

5.2 K odvolaniu žalovanej v 1.rade uviedla, že vzhľadom na stručnosť odvolania a absenciu riadneho odvolacieho dôvodu nepovažuje za potrebné vyjadriť sa k odvolaniu žalovanej v 1.rade.

6. Žalovaná v 1.rade sa vyjadrila k odvolaniu žalobkyne poukazujúc na to, že svoj čin úprimne ľutuje, nehoda jej zmenila život k horšiemu, avšak finančný trest vo výške 10.000 eur je veľký a na jeho zaplatenie nemá finančné prostriedky. Necíti sa byť vinná, preto nepovažuje za správne, aby zaplatila žalobkyni súdom priznanú sumu a trovy konania.

7. K odvolaniu žalovanej v 2.rade uviedla, že si voči žalovanej poisťovni vždy riadne plnila svoje povinnosti, a preto má právo na to, aby žalovaná v 2. rade uhradila súdom priznanú sumu žalobkyni. Poisťovňa prijíma pravidelne určité poistné plnenia práve preto, aby ich ochránila v prípade nehody motorového vozidla. Predpokladá, že ako každá poisťovňa, i žalovaná v 2. rade sa chce svojej povinnosti zbaviť či poprieť ju pred súdom.

8. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 zák.č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“) viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 CSP a § 380 ods. 1 CSP) a viazaný skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie (§ 383 CSP) prejednal vec bez nariadenia pojednávania s verejným vyhlásením rozsudku pri splnení si povinnosti upravenej v ustanovení § 219 ods. 3 CSP a po prejednaní veci dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne je čiastočne dôvodné a odvolanie žalovaných v 1. a 2.rade je nedôvodné. Preto rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalované v 1. a 2. rade sú povinné zaplatiť žalobkyni sumu 20.000,- eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jednej zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhej žalovanej a vo zvyšku súd žalobu zamietá.

9. Podľa § 388 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

10. Predmetom konania je žaloba, ktorou si žalobkyňa uplatnila voči žalovaným v 1. a 2. rade náhradu škody pozostávajúcej z pohrebných nákladov v sume 699,83 eur, náhradu škody na motocykli v sume 2.000 eur a náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 33.000 eur. Žalobou žalovala o plnenie žalovaných v 1. rade ako osobu, ktorá zavinila dopravnú nehodu vozidlom Renault Clio, pri ktorej dňa 12.06.2013 zomrel syn žalobkyne U. X. a žalovanú v 2. rade žalovala ako poisťovňu, v ktorej mala v tom čase žalovaná v 1. rade uzavreté poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou vyššie uvedeného motorového vozidla. Žalovaná v 1. rade bola rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky č.k. 4T/111/2014 z 23.01.2015 v spojení s uznesením Krajského súdu Nitra č.k. 4To/53/2015-457 z 10.09.2015 právoplatne uznaná vinnou z prečinu usmrtenia, pretože dňa 12.06.2013 nevenovala dostatočnú pozornosť riadeniu svojho motorového vozidla a zozadu narazila do motocykla, ktorý viedol syn žalobkyne U. X., ktorý v dôsledku

toho utrpel zranenia, ktorým podľahol. Súd prvej inštancie uznesením 13C/388/2015-97 z 12.02.2016 konanie v časti o zaplatenie pohrebných nákladov v sume 699,83 eur a náhrady škody na motocykli v sume 2.000 eur zastavil na základe späťvzatia žaloby z 26.01.2016 v tejto časti. Predmetom konania z tohto dôvodu zostalo len zaplatenie nemajetkovej ujmy uplatnenej vo výške 33.000 eur.

11. Predmetom občianskoprávných vzťahov môžu byť nielen veci, práva, tvorivé výsledky ľudskej činnosti, ale aj určité imateriálne hodnoty a stránky osobnosti človeka. K imateriálnym hodnotám (stránkam) ľudskej dôstojnosti (napr. meno, česť, dôstojnosť, telesná integrita, fyzická integrita atď.) alebo na hmotnom substráte zachyteným prejavom osobnosti sa v občianskoprávných vzťahoch upínajú osobitné práva. Osobnosť, ktorá je chránená prostredníctvom všeobecného osobnostného práva, v prípade, ak došlo k zásahu do tohto práva, má možnosť využiť právne prostriedky ochrany osobnosti, ktoré sú exemplifikatívne uvedené v ustanovení § 13 Občianskeho zákonníka. Prichádzajú do úvahy, pokiaľ hrozí alebo je spôsobená ujma v osobnostnej nemajetkovej sfére a majú rôznu povahu. Ak by bolo morálne zadostučinenie preukázateľne nepostačujúce tak, že v danom prípade by strácalo svoju účinnosť a funkčnosť umožňuje Občiansky zákonník v § 13 ods. 2 priznať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Táto nedostatočnosť morálnej satisfakcie musí byť z hľadiska intenzity, trvania, závažnosti a rozsahu nepriaznivých dôsledkov na postavenie dotknutej osoby v jej osobnom a pracovnom živote vždy bezpečne zistená. Z ustanovenia § 13 ods. 2 OZ vyplýva, že dôvody pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy a to zníženie dôstojnosti fyzickej osoby alebo jeho dôstojnosti v spoločnosti v značnej miere sú uvedené iba demonštratívne, preto súd môže nemajetkovú ujmu podľa tohto zákonného ustanovenia priznať aj v iných prípadoch obdobnej závažnosti. Účelom nemajetkovej ujmy je vyvážiť a zmierniť nemajetkovú ujmu peňažnou formou a plní tiež satisfakčnú funkciu. Občianskoprávna ochrana osobnosti je založená na objektívnom zodpovednostnom princípe, a preto na vznik zodpovednosti sa nevyžaduje subjektívny predpoklad v podobe zavinenia toho, kto neoprávnený zásah do osobnostného práva vykonal. Pokiaľ by však v dôsledku neoprávneného zásahu došlo ku škode, uplatnenie ďalšieho druhu občianskoprávnej zodpovednosti, t.j. zodpovednosti za škodu podľa § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka je viazané na existenciu zavinenia subjektu zásahu. Subjektívny prvok zavinenia má však význam pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka v rámci zohľadnenia okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo.

12. Nevyhnutnou podmienkou pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy (§ 13 ods.2 OZ) je, že sa priznanie žiadnej inej formy morálneho zadostučinenia nezdá s ohľadom na okolnosti prípadu postačujúcimi, a to bez ohľadu k tej skutočnosti, či žalobca voči žalovanej uplatnil aj nárok na náhradu škody. Teda ide o prípad, kedy vzniknutú ujmu nemožno z nejakého dôvodu prostredníctvom žiadnej z foriem morálneho zadostučinenia primerane zmierniť. Toto posúdenie je predmetom voľnej úvahy súdu, ktorý ale bude musieť vychádzať jednak z jednotlivých okolností, ako aj z celkovej povahy konkrétneho prípadu. Ďalšou podmienkou je, že v dôsledku neoprávneného zásahu došlo ku zníženiu dôstojnosti fyzickej osoby alebo jej vážnosti v značnej miere alebo k zásahu do práva na ochranu osobnosti v iných prípadoch obdobnej závažnosti. Keďže uloženie zadostučinenia v peniazoch plní satisfakčnú funkciu, je treba pociťovanie a prežívanie tejto nemajetkovej ujmy hodnotiť vždy objektívne prihliadnúc ku konkrétnej situácii, za ktorej k neoprávnenému zásahu došlo (tzv. konkrétne uplatnenie objektívneho kritéria), ako i k osobe postihnutej fyzickej osoby, hlavne k jej veku a k jej postaveniu (tzv. diferencované uplatnenie objektívneho kritéria). Uplatnenie konkrétneho a diferencovaného objektívneho hodnotenia znamená, že o zásahu do práva na súkromie spolu s priznaním nároku na nemajetkovú ujmu v peniazoch pôjde len vtedy, keď z konkrétnej situácie, za ktorej k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo, ako i s prihliadnutím k záujmom dotknutej fyzickej osoby, možno spoľahlivo vyvodiť, že by vzniknutú nemajetkovú ujmu vzhľadom k jej intenzite, rozsahu a trvania ako závažnú pociťoval každý, nachádzajúci sa na mieste a v postavení postihnutej fyzickej osoby. Takto chápané objektívne kritérium vylučuje, aby sa pre hodnotenie, či došlo alebo nedošlo k naplneniu zákonných podmienok podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, stali rozhodujúcimi subjektívne pocity samotnej postihnutej osoby (subjektívne kritérium). Je treba vylúčiť stav, kedy budú za relevantné považované výlučne subjektívne psychické reakcie jednotlivých individualizovaných fyzických osôb, alebo reakcie, ktoré sa môžu často diametrálne odlišovať. Pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch súdom sa výška určuje jednorazovou čiastkou a zákon pri určení tejto výšky nestanovuje žiadne medze. Stanovuje však dve podstatné kritéria taxatívne uvedené v ust. § 13 ods. 3 OZ a to závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a široko chápané okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo, ktorú zákonnú úpravu je súd povinný rešpektovať.

13. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobe vyhovel len čiastočne a to do výšky 10 000 eur a zaviazal žalovaných v 1. a 2. rade na plnenie spoločne a nerozdielne s tým, že v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných zaniká druhému z nich povinnosť plniť. Proti rozsudku podali odvolanie všetky strany sporu. Odvolací súd rozhodujúc o odvolaniach žalovaných v 1.a 2.rade a žalobkyne preskúmal napadnutý rozsudok, konanie, ktoré mu predchádzalo, ako aj dôvody odvolania a skonštatoval, že dôvodné je len odvolanie žalobkyne. Vo vzťahu k odvolaniu žalovaného v 2.rade, ktorý napadol I. a III. výrok, bolo predmetom odvolacieho konania preskúmanie rozsudku súdu prvej inštancie z hľadiska pasívnej legitímácie žalovaného v 2.rade, t.j. existencie jeho povinnosti hradiť nemajetkovú ujmu z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Žalobkyňa odvolaním napadla II. výrok rozsudku, t.j. nesúhlasila so zamietnutím žaloby vo zvyšnej časti (nad sumu 10 000 eur).

14.Odvolací súd je toho názoru, že v prejednávanej veci súd prvej inštancie prijal správny skutkový a právny záver v tom, že protiprávnym konaním žalovanej v 1. rade, ktorá pri riadení motorového vozidla zaviniła dopravnú nehodu, pri ktorej zomrel U. X., došlo k zásahu do súkromia žalobkyne. Súčasťou práva na súkromie a rodinný život je i právo na spolužitie s inými členmi rodiny. Blízky rodinný vzťah žalobkyne so zosnulým synom bol v konaní nesporne preukázaný, preto súd prvej inštancie prijal správny právny záver, že nárok žaloby je zo strany žalobkyne daný voči obom žalovaným. Ujmu, ktorú žalobkyňa ako matka utrpela, by aj z objektívneho hľadiska každá osoba považovala za ťažkú a nenapraviteľnú ujmu. Z uvedeného dôvodu nepostačuje iba morálne zadostučinenie, ale je treba žalobkyni poskytnúť aj nemajetkovú ujmu v peniazoch, ktorej cieľom je aspoň čiastočné zmiernenie utrpenej ujmy berúc do úvahy najmä to, že navrátenie do pôvodného stavu neprichádza do úvahy. V konaní bol nepochybne preukázaný neoprávnený zásah do zákonom chráneného osobnostného práva fyzickej osoby, ktorý je objektívne spôsobilý porušiť osobnosť fyzickej osoby. Taktiež bola preukázaná existencia nemajetkovej ujmy v jej osobnostnej integrite a príčinná súvislosť medzi nimi.

15. Podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

16. Podľa § § 427 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky.

17. Žalobkyňa svoj nárok uplatnila voči dvom žalovaným. Žalovaná v 1. rade je vodička motorového vozidla, ktorá motorovým vozidlom, spôsobila nehodu, v dôsledku ktorej bol usmrtený U. X.. Žalovaná v 1.rade vo svojom odvolaní iba uviedla, že súdom priznanú sumu a rovnako tak trovy konania by mal zaplatiť len žalovaný v 2.rade. K existencii pasívnej vecnej legitímácie žalovanej v 1.rade odvolací súd uvádza, že je nesporné, že žalovaná v 1. rade bola právoplatným rozsudkom súdu uznaná vinnou, že inému z nedbanlivosti spôsobila smrť závažnejším spôsobom konania, porušením dôležitej povinnosti uloženej jej podľa zákona. Smrťou syna žalobkyne v dôsledku dopravnej nehody, ktorú zaviniła žalovaná v 1. rade nepochybne došlo k nenapraviteľnej citovej ujme na strane žalobkyne, ktorej bol znemožnený ďalší spoločný život so synom, preto súd prvej inštancie prijal správny právny záver, že žaloba žalobkyne voči žalovanej v 1. rade je dôvodne podaná. Žalovaná v 1.rade ako vodič motorového vozidla podľa názoru súdu prvej inštancie ako aj odvolacieho súdu neoprávnenne zasiahla do chránených osobnostných práv žalobkyne podľa § 420 ods. 1 a § 427 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Preto je vo vzťahu k žalovanej v 1. rade možné konštatovať, že zákonom stanovené predpoklady pre vznik objektívnej zodpovednosti za protiprávny zásah do osobnostných práv žalobkyne, ako aj pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, boli naplnené.

18. Podľa § 4 ods. zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poisťovnej zmluve.

18.1 Podľa § 4 ods. 2 písm. a) cit. zákona, poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťiteľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu: a) škody na zdraví a nákladov pri usmrtení, b) škody vzniknuté poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou veci, c) účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastupovaním pri uplatňovaní nárokov podľa písm. a), b) a d), ak poisťovateľ nesplnil povinnosti uvedené v § 11 ods. 6 písm. a) alebo b) alebo poisťovateľ

neoprávnene odmietol poskytnúť poisťné plnenie alebo neoprávnene krátil poskytnuté plnenie, d) ušlého zisku.

19. Ako žalovaného v 2. rade označila žalobkyňa subjekt, ktorý ako poisťovateľ v zmysle zákona č. 381/2001 Z.z., za podmienok v ňom uvedených a v rozsahu ním určenom poskytuje poškodenému za poisteného náhradu škody podľa tohto zákona. Žalovaná v 2.rade v konaní i v odvolaní namietala svoju pasívnu vecnú legitimáciu. Odvolací súd sa však stotožnil s právnym posúdením súdu prvej inštancie, ktorý zaviazal na plnenie aj žalovanú v 2.rade. Poznamenáva, že pre posúdenie otázky pasívnej legitimácie poisťovne je rozhodujúce riešenie otázky, čo treba rozumieť pod pojmom škoda použitím zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení najmä na ust. § 4 ods. 2 zákona, ktorý upravuje vecný rozsah poisťného krytia v našom právnom prostredí a pojem škoda je podľa názoru odvolacieho súdu potrebné vykladať eurokonformne. Rozhodujúcim je v danej veci rozsudok ESD C-22/12 vo veci Haasová, na ktorý poukázal aj súd prvej inštancie a odkaz na prijaté tri európske smernice týkajúce sa povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, neskôr v roku 2009 konsolidovaných Smernicou 2009/103. Z judikatúry Európskeho súdneho dvora vyplýva, že členské štáty musia pri výkone svojich právomocí v tejto oblasti rešpektovať právo únie, a že vnútroštátne ustanovenia, ktoré upravujú náhradu škody pri dopravných nehodách spôsobených prevádzkou motorových vozidiel, nemôžu odňať smernici jej potrebný účinok.

20. Žalovaná v 2. rade namietala, že súd prvej inštancie pri posúdení jej pasívnej legitimácie odkázal iba na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 666/2016 a nijako sa nevysporiadal s ich argumentáciou. Odvolací súd poukazuje na to, že uvedenou právnou problematikou sa zaoberal Ústavný súd Slovenskej republiky nielen v rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 666/2016 zo dňa 11. októbra 2016, ale aj v uznesení sp. zn. I. ÚS 474/2016 zo dňa 17. augusta 2016, uznesení sp. zn. I. ÚS 206/2015 z 29. apríla 2015 a uznesení sp.zn. III.ÚS 646/2015 zo 16. decembra 2015. V odôvodnení uznesenia č. k. I. ÚS 474/2016-17 zo dňa 17. augusta 2016 Ústavný súd Slovenskej republiky uviedol : „V súvislosti s citovaným rozsudkom Súdneho dvora Európskej únie Ústavný súd poukazuje na svoje predchádzajúce rozhodnutie - uznesenie sp. zn. III. ÚS 646/2015 zo 16. decembra 2015, v ktorom v obdobnej veci konštatoval, že „hoci Súdny dvor viackrát zdôraznil, že nie je oprávnený vykladať ustanovenia vnútroštátneho práva, je zjavné, že ako vnútroštátne právo Českej republiky, tak aj vnútroštátne právo Slovenskej republiky prostredníctvom konkrétnych ustanovení Občianskeho zákonníka (§ 11 a § 13, pozn.) každého z týchto štátov umožňuje blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách priznať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť krytá z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. V Slovenskej republike povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla upravuje zákon č. 381/2001 Z. z., podľa ktorého má aj sťažovateľka ako poisťovateľ oprávnenie vykonávať poistenie zodpovednosti na území Slovenskej republiky.“ Ústavný súd dodáva, že k uvedenému záveru dospel s prihliadnutím na samotný účel povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a súčasne zohľadňujúc zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorového vozidla, ako aj aplikujúc extenzívny výklad pojmu náhrada škody. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoje rozhodnutie sp. zn. I. ÚS 206/2015 z 29. apríla 2015, ktorým bola obdobná sťažnosť odmietnutá ako zjavne neopodstatnená“.

21. V nadväznosti na uvedené potom s použitím eurokonformného výkladu pojmov „náhrada škody na zdraví“ v ustanovení § 4 zákona č. 381/2001 Z. z.o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia, z hľadiska zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorového vozidla, sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma pozostalým po obeti dopravnej nehody, za ktorú možno priznať náhradu peňažnou formou podľa §13 Občianskeho zákonníka. Túto v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z. z. Takáto náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch preto spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia. Odvolací súd k uvedenému ešte dopĺňa, že eurokonformný výklad prichádza do úvahy predovšetkým vtedy, ak je vnútroštátny predpis nepresný a necháva súdnemu orgánu priestor pre úvahu, resp. eurokonformná interpretácia môže poslúžiť na účely vyplnenia medzery vnútroštátneho právneho predpisu ustanoveniami práva Únie. Vnútroštátny súd, ktorý aplikuje vnútroštátne právo, je pritom povinný vykladať ho čo najviac v zmysle znenia a cieľov smernice, aby sa dosiahol smernicou sledovaný účinok. Odvolací súd dodáva, že voči záverom, ktoré vo svojich rozhodnutiach uviedol aj Ústavný súd Slovenskej republiky, nemal žiadny dôvod sa odchýliť.

22. Vo svetle vyššie uvedeného možno prijať záver, že žalovaná v 2. rade ako poisťiteľ zodpovednosti za škodu je pasívne legitimovaným subjektom, ktorému na základe § 15 ods. 1 prvá veta zákona č. 381/2001 Z.z. vznikla povinnosť nahradiť škodu žalobkyni. S prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je pojem škoda treba vykladať extenzívne tak, že pod škodou treba rozumieť aj nemajetkovú ujmu spôsobenú pozostalým po obeti dopravnej nehody podľa § 11 a 13 OZ. Z uvedeného dôvodu je v tejto veci daná pasívna legitimácia žalovanej poisťovne vykonávajúcej zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel tak, ako to konštatoval aj súd prvej inštancie.

23. V odvolaní žalovaná v 2. rade namietala aj neriešenie otázky absencie priamej príčinnej súvislosti medzi zásahom do práv žalobkyne a poisťnou udalosťou ako takou v zmysle Zákona o povinnom zmluvnom poistení poukazujúc pritom na ust. § 5 ods. 1 písm. h), podľa ktorého poisťiteľ nenahradí za poisteného škodu, ak ide o zodpovednosť za škodu, ktorej vznik nie je v príčinnej súvislosti s poisťnou udalosťou. Odvolací súd uvádza, že je nesporné, že práve danou poisťnou udalosťou - dopravnou nehodou, ktorá bola spôsobená motorovým vozidlom poisteným u žalovanej v 2. rade došlo k usmrteniu U. a práve jeho smrť predstavovala zásah do osobnostných práv žalobkyne. Škoda, ktorú predstavuje nemajetková ujma žalobkyne je preto v príčinnej súvislosti s poisťnou udalosťou, keďže smrť človeka bola spôsobená poisteným motorovým vozidlom.

24. Odvolací súd sa v neposlednom rade zaoberal aj odvolaním žalobkyne, ktorá sa nestotožnila s priznaním sumy 10 000 eur súdom prvej inštancie a žiadala, aby jej súd priznal plnú výšku nemajetkovej ujmy, t.j. 33 000 eur. Pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch súdom, sa výška určuje jednorazovou čiastkou a zákon pri určení tejto výšky nestanovuje žiadne medze. Stanovuje však dve podstatné kritéria taxatívne uvedené v ust. § 13 ods. 3 OZ a to závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a široko chápané okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo, ktorú zákonnú úpravu je súd povinný rešpektovať. Výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je súdom síce určovaná voľnou úvahou, avšak určenie konkrétnej výšky náhrady musí zohľadňovať všetky okolnosti konkrétneho prípadu a musí byť v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy sa posudzuje najmä s ohľadom na jej intenzitu, rozsah a trvanie. Treba zohľadniť aj to, že posudzovaný zásah vyvolal ujmu dlhotrvajúcu, rozsiahlu a v zásade ničím nereparovateľnú. Závažnosť ujmy je treba posúdiť aj s ohľadom na intenzitu a charakter vzťahu pozostalého a zomrelého z pohľadu blízkosti rodinných vzťahov, trvania a osobitných psychických väzieb.

25. Odvolací súd, zohľadniac to, že došlo k zásahu do práva na rodinný a súkromný život žalobkyne, vychádzal z uvedených kritérií, pričom prihliadol tiež na status žalobkyne vo vzťahu k zomrelému synovi a dospel k záveru, že vo vzťahu k žalobkyni je primeranou výška nemajetkovej ujmy v sume 20.000 eur, preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo vzťahu k žalobkyni podľa § 388 CSP zmenil a vo zvyšku považoval aj odvolací súd nárok za nedôvodný. V tejto časti napadnutého rozsudku sa odvolací súd nestotožnil s výškou priznanej náhrady nemajetkovej ujmy súdom prvej inštancie, ktorý v rámci svojej voľnej úvahy o výške škody nezohľadnil riadne všetky aspekty týkajúce sa subjektívneho vnímania intenzity a rozsahu utrpenej ujmy žalobkyňou. Nemožno súhlasiť s tvrdením súdu prvej inštancie, že z pohľadu veku žalobkyne ide o zásah menšej intenzity ako v porovnaní s mladšou matkou, ktorá stratí syna. Smrťou svojho dieťaťa je rovnako postihnutá každá matka bez ohľadu na jej vek, pričom v tomto prípade rezonovala najmä skutočnosť, že išlo o jediné dieťa žalobkyne. Žalobkyňa navyše žila so svojím synom v spoločnej domácnosti, ako najbližší príbuzní mali len jeden druhého, pretože žalobkyňa bola rozvedená, syna vychovávala sama a jej syn si rodinu nezaložil. Ako vyplynulo aj z výpovede svedkyne U. Y., ich vzťah bol veľmi blízky, syn matke vo všetkom pomáhal, boli si vzájomne oporou a boli v dennom kontakte. Od roku 2015 má žalobkyňa preukázateľne značné zdravotné problémy, je odkázaná na pomoc iných ľudí vo všetkých činnostiach s ktorými jej pomáhal syn. Tým, že žalobkyňa žila so zomrelým v spoločnej domácnosti, jeho smrť sa jej dotkla o to bezprostrednejšie, pretože stále pociťovala jeho neprítomnosť. Navyše práve vzhľadom na vek žalobkyne, táto o to viac pociťuje neprítomnosť syna pri všetkých činnostiach, v ktorých jej bol nápomocný, prípadne pri poskytnutí starostlivosti v súvislosti s jej zdravotnými problémami a vekom.

26. Odvolací súd pri výške nemajetkovej ujmy zohľadnil závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy, ktorá, keďže ide o smrť človeka, je tou najväčšou ujmu a nedá sa nahradiť žiadnym finančným ekvivalentom, ako aj okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo. Výšku nemajetkovej ujmy u žalobkyne určil aj podľa rozhodovacej praxe krajských súdov a Najvyššieho

súdu SR v obdobných prípadoch. Odvolací súd poukazuje napr. na rozhodnutie KS Prešov sp.zn. 20 Co/183/2014, ktorým bola potvrdená nemajetková ujma pre rodičov každému 15 000 eur za smrť syna pri dopravnej nehode, rozhodnutie Krajského súdu Trnava sp.zn. 24Co/479/2012 zo dňa 13.11.2013, ktorým potvrdil nemajetkovú ujmu vo výške 25 000 eur priznanú otcovi za smrť jeho syna, rozhodnutie NS SR sp.zn. 2Cdo/154/2010, ktorým bolo opäť dovolanie odmietnuté, keď v konaní pred súdom bolo rodičom za smrť dcéry pri dopravnej nehode priznaná suma 2x 17 000 eur. S ohľadom na vyššie uvedené považoval odvolací súd za dôvodnú výšku nemajetkovej ujmy v sume 20 000 eur a vo zvyšnej časti žalobkyňou uplatňovanú výšku nemajetkovej ujmy považoval zamietol.

27. Vo vzťahu k výroku napadnutého rozsudku, ktorým súd prvej inštancie uložil žalovaným povinnosť zaplatiť náhradu škody spoločne a nerozdielne s dodatkom, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého zo žalovaných odvolací súd uvádza, že v zmysle § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať. Z toho vyplýva, že poisťovateľ vykonávajúci povinné zmluvné poistenie zodpovednosti má pri uplatnení nároku poškodeného na náhradu škody rovnaké právne postavenie ako osoba, ktorá škodu priamo spôsobila. Poškodený môže priamo od neho požadovať na súde alebo mimo neho náhradu škody. To však neznamená, že by z ustanovení zákona č. 381/2001 Z.z. bolo možné vyvodzovať pasívnu solidaritu poisteného a poisťovateľa. Je preto potrebné zdôrazniť, že súd nie je oprávnený uložiť žalovaným 1. a 2. povinnosť splniť záväzok spoločne a nerozdielne iba na základe vlastnej úvahy a bez zákonnej legitímácie. Poškodený má sice právo na plnenie tak proti škodcovi, ako aj proti jeho poisťovní, avšak plnenie môže dostať len raz. Jedná sa o situáciu, keď poškodený má nárok na to isté plnenie proti dvom subjektom, pričom proti každému z iného právneho dôvodu: proti škodcovi z titulu náhrady škody a proti jeho poisťovateľovi z titulu osobitného práva na plnenie založeného všeobecne záväzným právnym predpisom (§ 15 zákona č. 381/2001 Z.z.). Súd prvej inštancie preto nesprávne posúdil, že ide o solidárny záväzok žalovaných 1. a 2. Žalobca totiž ako poškodený žaloval oboch žalovaných v jednom konaní a preto majú postavenie samostatných spoločníkov a nevzniká medzi nimi pasívna solidarita v zmysle § 438 ods. 1 Občianskeho zákonníka, pretože solidarita ako princíp pre náhradu škody sa vzťahuje len na škodcov a nie na škodcu a súčasne na poisťovateľa, keďže vo vzťahu žalobcu k žalovanému v 2. rade ako poisťovateľovi a žalovanému v 1. rade ako škodcovi sa jedná o dva rozdielne nároky. Pretože obaja žalovaní boli žalovaní v jednom konaní, nemohol ich súd prvej inštancie zaviazat' na náhradu škody „solidárne“ (spoločne a nerozdielne), pretože ide o samostatných spoločníkov. Preto aby sa zabránilo poskytnutiu prípadného plnenia žalobcovi dva krát, teda od každého žalovaného, musí byť tento vzťah vyjadrený vo výroku rozsudku tým, že „plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného“. S poukazom na uvedené preto odvolací súd vo výroku svojho rozsudku uviedol, že žalované v 1. a 2. rade sú povinné plniť žalobkyňu s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého zo žalovaných.

27. Na základe vyššie uvedeného odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil s poukazom na § 388 CSP tak, že žalované v 1. a 2. rade sú povinné zaplatiť žalobkyňu sumu 20.000 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jednej zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhej žalovanej a vo zvyšku súd žalobu zamietol.

28. Podľa § 396 ods. 2 CSP ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania súdu prvej inštancie.

29. V danej veci žalobkyňa bola úspešná v základe nároku, ktorým bol nárok týkajúci sa nemajetkovej ujmy, pričom jeho výšku ocenila sumou 33.000 eur. Rozhodnutie o výške plnenia však záviselo od úvahy súdu, preto by nebolo v súlade so satisfakčnou funkciou nemajetkovej ujmy požadovať od žalobkyne, aby žiadala nižšiu výšku nemajetkovej ujmy iba z dôvodu, aby nemusela hradiť trovy konania. S poukazom na uvedené potom odvolací súd o nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol v zmysle ustanovenia § 396 ods. 1,2 v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že žalobkyňu priznal voči žalovaným v 1. a 2. rade nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v plnom rozsahu z prisúdenej sumy. Žalobkyňa bola v základe nároku úspešná, napriek čiastočnému úspechu v požadovanej výške, preto jej odvolací súd priznal plnú náhradu trov konania proti žalovaným v I. a 2. rade, s tým, že táto jej prináleží z prisúdenej sumy 20.000 eur. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia vo veci samej, samostatným uznesením (§ 262 ods. 32 CSP).

30. Toto rozhodnutie prijal odvolací senát pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).